

YK:n 25. paikannimiasiantuntijoiden kokous

5.–12.5.2009, Nairobi, Kenia

Laatineet

Sirkka Paikkala (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus) ja
Teemu Leskinen (Maanmittauslaitos)

Sisältö

YK:n paikannimityön tavoitteet, organisointi ja dokumentaatio	2
Kokouksen poliittiset kysymykset	2
Kokouksen osanottajat	2
Pohjoismaiden jaosto.....	2
Kokouksen toimihenkilöt.....	3
Puheenjohtajan raportti	3
Sihteeristön raportti.....	4
Jaostojen raportit	4
Yhdyshenkilöiden ja kansainvälisten organisaatioiden raportit	5
<i>Working Group on Geographical Names of the Commonwealth of Independent States (CIS) Member States Council on Geodesy, Cartography, Cadastre and Earth Remote Sensing .....</i>	<i>5</i>
<i>Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR) .....</i>	<i>5</i>
<i>International Council for Onomastic Sciences (ICOS) .....</i>	<i>5</i>
<i>International Hydrographic Organisation (IHO) .....</i>	<i>5</i>
<i>Pan American Institute of Geography and History (PAIGH) .....</i>	<i>5</i>
Työryhmien toiminta	6
Afriikka-työryhmä (<i>Task Team for Africa</i>).....	6
Toiminnan arviointi ja päätöslauselmien soveltaminen (<i>Evaluation and Implementation</i>).....	6
Paikannimikoulutus (<i>Training Courses in Toponymy</i>).....	7
Paikannimitietokannat ja nimiluettelot (<i>Toponymic Data Files and Gazetteers</i>)	7
Paikannimiterminologia (<i>Terminology</i>).....	9
Latinaistamisjärjestelmät (<i>Romanization systems</i>)	10
Maiden nimet (<i>Country Names</i>)	11
Julkisuus ja varainhankinta (<i>Publicity and Funding</i>)	12
Eksonyymit (<i>Exonyms</i>).....	12
Ääntäminen (<i>Pronunciation</i>).....	14
Alkuperäis- ja vähemmistöryhmien paikannimet (<i>Promotion of the Recording and Use of Indigenous, Minority and Regional Language Group Geographical Names</i>)	14
Paikannimiohjeistot (<i>Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors</i>)	15
Muut paikannimiasiat.....	16
Kutsutut esitelmät (<i>Special Presentations</i>).....	17
SALB-projekti (<i>Second Administrative Level Boundaries project</i>).....	17
”African Gaz” -projekti	17
Google Earth	17
YK:n paikannimitietokanta.....	17
EuroGeoNames: Partners & lessons learned	17
Afriikka-aiheinen essee- ja runokilpailu	18
Valmistautuminen YK:n 10. paikannimikonferenssiin	18
Valmistautuminen UNGEGNin 26. kokoukseen	18
Pohjoismaiden jaoston kokous	18

YK:n paikannimityön tavoitteet, organisointi ja dokumentaatio

YK:n paikannimityön päätarkoituksena on paikannimien kirjoitusasujen yhtenäistäminen kansainvälisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen helpottamiseksi. Prosessia sanotaan näissä yhteyksissä standardoinniksi, ja sen tavoitteena on vakiinnuttaa maapallon kaikille paikannimille kussakin kirjoitusjärjestelmässä viralliset kirjoitusasut. Tässä tarkoituksessa maailmanjärjestön Talous- ja sosiaali-neuvosto [ECOSOC](#) on järjestänyt vuodesta 1967 lähtien [paikannimien standardointikonferenssin](#) (*United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names*) joka viides vuosi, viimeksi New Yorkissa 2007 (raportti http://www.kotus.fi/files/972/UNCSGN_2007-raportti_www.pdf).

Konferenssien päätöslausemia toteuttaa ja valmistelee YK:n paikannimiasiantuntijoiden ryhmä [UNGEEN](#) (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*), joka kokoontuu konferenssien lisäksi niiden väli-aikoina ainakin kerran. UNGEENin sivuilla esitellään asiantuntijaryhmän [toimintatavoitteet, -periaatteet ja -menetelmät](#) (*Statute*), alueellis-kielelliset [jaostot](#) (*Divisions*) jäsenmaineen, [työryhmät](#) (*Working Groups*) toimintaohjelmineen sekä YK:n yhdeksän paikannimien standardointikonferenssin 1967–2007 [pätöslausemat](#) (*Resolutions*).

Nyt järjestetyn 25. UNGEENin kokouksen materiaali on sivuilla omana kokonaisuutenaan, mm. [asialista](#) (*Agenda*), kokouksessa käsitellyt [työpaperit](#) (*Working Papers*) sekä [kokousraportti](#) (*Report of the Session*). Varsinaisen kokouksen ulkopuolella pidettiin lisäksi useita [työpajoja ja oheiskokouksia](#) (*Side Events*) sekä kuusi [kutsuttua esitelmää](#) (*Special Presentations*). Kokouspaikan aulatioissa oli [posterinäyttely](#), aiheinaan mm. UNGEENin *Task Team for African* toiminta, eri Afrikan maiden kansallisen paikannimityö, YK:n SALB-hanke (*Second Administrative Level Boundaries*) sekä YK:n jäsenmaiden virallisen paikannimien standardoinnin tilannetta kuvaava maailmankartta.

Kokouksen poliittiset kysymykset

(Luku sisältää Suomen kokousedustajien omia huomioita.)

Aiemmista konferensseista ja kokouksista tuttu **Japanin ja Etelä-Korean** välinen kiista Japanin saariryhmän ja Korean niemimaan välissä olevan merialueen nimestä nousi jälleen esiin, tosin aiempaa lievempänä. Kiista koskee tulkintaa YK:n päätöslausemasta maantieteellisten alueiden nimeämisestä kansainvälisissä kartoissa ja julkaisuissa silloin, kun alue ulottuu useamman valtion alueelle, eikä yhteisestä nimestä päästä sopuun. Päätöslauselma III/20 suosittaa, että tällaisissa tapauksissa kartoissa esitetään kaikki vaihtoehtoiset nimet. Sekä Etelä-Korean (ja myös **Pohjois-Korean**) tulkinta on, että vesialueesta tulee käyttää nimeä [*Korean*] *East Sea* ja sen rinnalla mahdollisesti nimeä *Sea of Japan*. Japanin kanta on, että koska osa alueesta on kansainvälistä vesialuetta, päätöslausemaa ei voida soveltaa, vaan tulee yksinomaan käyttää sen mielestä ainoaa perinteistä ja vakiintunutta nimeä *Sea of Japan*. Kiusalliseksi asian tekee yhä se, että kansainvälisen merenkulkujärjestön IHO:n julkaisun *Limits of Oceans and Seas* uusi versio on viivästynyt vuosikausia kiistan vuoksi. IHO on nyt perustanut erityistyöryhmä asian pikaiseksi ratkaisemiseksi.

Kreikka esitti jälleen vastalauseensa UNGEENin Maiden nimet -työryhmän maiden luettelossa käytetyille kansainvälisiin standardeihin perustuville **Makedonian** maa- ja kielikoodeille. Kreikan mukaan Makedoniasta tulee kaikissa yhteyksissä käyttää yksinomaan nimeä *Former Yugoslav Republic of Macedonia* (tai FYROM), ja myös koodien tulisi olla sen mukaiset.

Kokouksen osanottajat

Kokoukseen [osallistui](#) 138 asiantuntijaa 53 maasta edustaen UNGEENin 22 maantieteellis-lingvististä jaostoa 23:sta. Läsä oli lisäksi 14 tarkkailijaa (tiedot osallistujaluettelon lopussa) eri organisaatioista

Pohjoismaiden jaosto

Suomi osallistui kokoukseen Pohjoismaisen jaoston mukana (*Norden Division*, muut maat **Islanti, Norja, Ruotsi ja Tanska**). Jaostoa edusti 9 asiantuntijaa: Norjasta Botolv Helleland ([Universitetet i Oslo](#)) ja Johnny Andersen ([Statens kartverk](#)), Ruotsista Leif Nilsson ([Institutet för språk och folkminnen](#)), Staffan Nyström ([Uppsala universitetet](#)) ja Annette Torenstjör ([Lantemäteriet](#)), Suomesta Sirkka Paikkala ([Kotimaisten kielten tutkimuskeskus](#)) ja Teemu Leskinen ([Maanmittauslaitos](#)) sekä Tanskasta Peder Gammeltoft (pj., [Københavns Universitet](#)) ja John Jensen (vpj., [Kort & Matrikelstyrelsen](#)). Islannista ei ollut edustajaa.

Kokouksen toimihenkilöt

Kokouksen puheenjohtajana toimi UNGEGNin puheenjohtaja Helen Kerfoot Kanadasta, varapuheenjohtajina Brahim Atoui Algeriasta ja Ferjan Ormeling Alankomaista ja raporttoijina Leo Dillon USA:sta ja William Watt Australiasta.

Työryhmät

Task Team for Africa

Puheenjohtaja Brahim Atoui
Raporttoija Naima Friha

Paikannimikoulutus (*Training Courses in Toponymy*)

Puheenjohtaja Ferjan Ormeling
Raporttoija Peter Jordan

Paikannimitietokannat ja nimiluettelot (*Toponymic Data Files and Gazetteers*)

Puheenjohtaja Pier-Giorgio Zaccheddu
Raporttoija Trent Palmer

Paikannimiterminologia (*Terminology*)

Puheenjohtaja Staffan Nyström
Raporttoija Peder Gammeltoft

Latinaistamisjärjestelmät (*Romanization systems*)

Puheenjohtaja Peeter Päll
Raporttoija Catherine Cheetham

Maiden nimet (*Country Names*)

Puheenjohtaja Leo Dillon
Raporttoija Trent Palmer

Julkisuus ja varainhankinta (*Publicity and Funding*)

Puheenjohtaja David Munro
Raporttoija Botolv Helleland

Toiminnan arviointi ja päätöslauselmien soveltaminen (*Evaluation and Implementation*)

Puheenjohtaja Ki-Suk Lee
Raporttoija Botolv Helleland

Eksonyymit (*Exonyms*)

Puheenjohtaja Peter Jordan
Raporttoija Catherine Cheetham

Ääntäminen (*Pronunciation*)

Puheenjohtaja Dónall Mac Giolla Easpaig
Raporttoija Peder Gammeltoft

Alkuperäis- ja vähemmistöryhmien paikannimet (*Promotion of the Recording and Use of Indigenous, Minority and Regional Language Group Geographical Names*)

Puheenjohtaja William Watt
Raporttoija Peder Gammeltoft

Puheenjohtajan raportti

[GEGN/25/10](#). UNGEGNin puheenjohtajan Helen Kerfootin raportti käsitteli mm. UNGEGNin toiminnan 50-vuotista historiaa, paikannimien merkityksen korostumista nykyviestinnässä sekä Afrikan paikannimien standardointiin liittyviä haasteita ja UNGEGNin *Task Team for African* toimintaa. Vuoden 2007 jälkeen useiden jaostojen ja työryhmien toiminta on ollut aktiivista ja puheenjohtajan ja UNGEGNin sihteeristön yhteistyö sujunut hyvin. Kerfoot kiitti YK:n Statistics Divisionin ja Afrikan talouskomission tukea Nairobinkokouksen valmistelu-

lussa. Hän mainitsi myös UNGEGNin yksittäisten asiantuntijoiden aktiivisen osallistuminen kansainvälisen paikkatieto- ja paikannimi-infrastruktuurin kehittämiseen (mm. *EuroGeoNames* ja *INSPIRE*).

Sihteeristön raportti

[GEGN/25/11](#). UNGEGNin sihteeristöä ovat kaudella 2007–2009 työllistäneet mm. termistöjulkaisun (*Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names*) päivitys, kolme tiedotelehteä ([UNGEKN Information Bulletin](#)) sekä UNGEGNin esittelymateriaalin tuottaminen. UNGEGNin verkkosivuja on uudistettu ja YK:n paikannimitietokantaa kehitetty. Sihteeristö on myös rahoittanut paikannimikurssien järjestämistä ja niihin osallistumista.

Jaostojen raportit

UNGEKNin 23 jaostosta 14 esitti raportin toiminnastaan.

Esitetyt [jaostojen](#) raportit:

[WP 64](#). **Pohjoismaiden jaosto** raportoi jaoston kokouksista (200 New York, 2008 Kööpenhamina), joissa keskusteltiin mm. YK-päätöslauseلمien toteutumisesta, paikannimiohjeistojen (*Toponymic guidelines*) tilasta, paikannimiin liittyvästä lainsäädännöstä, hallintoalueuudistusten nimistövaikutuksista eri pohjoismaissa sekä eurooppalaisista paikkatieto- ja paikannimi-infrastruktuurihankkeista. Jaosto on 2009 avannut omat kotisivut osoitteessa <http://nordendivision.nfi.ku.dk>.

[WP 21](#). **Baltian jaosto** raportoi jaoston kokouksista (2007 New York, 2008 Kaliningrad). **Viron** paikannimilautakunta on järjestänyt vuodesta 2003 vuosittain paikannimipäivän, joka järjestetään eri kaupungeissa (2007 Kurressaaressa, 2008 Võrossa). Samassa yhteydessä pidetään tavallisesti seminaari, jossa paikalliset tunnetut henkilöt käsittelevät paikannimiin liittyviä аспектеjä sekä esittellään kansalliseen paikannimien huoltoon liittyviä kysymyksiä. V. 2008 Virossa hallitus teki aloitteen uudesta osoitejärjestelmästä, joka toisi vähitellen kaikki Viron osoitteet julkisesti saataville. Osoitetietokanta integroidaan kansalliseen paikannimitietokantaan. Paikannimien www-kyselypalvelu (viro, englanti) avattiin 2009 osoitteessa <http://xgis.maaamet.ee/knravalik/knr>. Raportissa esitetään myös **Latvian** nimiluetteloiden www-osoitteita ja käsitellään **Venäjä**n federaation paikannimien antamista koskevaa lakia.

[WP 5](#). **Hollannin- ja saksankielisten maiden jaoston** raportti käsitteli mm. päätöslauseلمien toteutumista, EuroGeoNames-projektia (hanke käynnistyi jaoston aloitteesta), päivitettyä saksankielistä maiden nimien luetteloa, uusia ohjeita maiden rajojen ulkopuolella sijaitsevien kohteiden nimien esittämisestä tienviitoissa sekä 2008 järjestettyä kansainvälistä symposiumia, jossa aiheena olivat paikannimet osana kulttuuriperintöä. **Suomesta** symposiumiin osallistuivat Sirkka Paikkala ja Kaarina Vuolab-Lohi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta ja Kaija Mallat Espoon kaupunkisuunnitteluvirastosta.

[WP 16](#). **Itäisen Keski-Euroopan ja Kaakkois-Euroopan jaosto** raportoi mm. jaostokokouksista ja jaoston www-sivujen perustamisesta.

[WP 23](#). **Itä-Euroopan ja Pohjois- ja Keski-Aasian jaoston** raportti sisälsi mm. yhteenvedot jäsenmaiden virallisen paikannimien käsittelyn toimijoista ja tilanteesta.

[WP 94](#). **Ranskaa puhuvien maiden jaosto** raportoi mm. www-sivujensa uudistamisesta, jaostoa kiinnostaneista tutkimushankkeista ja UNESCO:n aineetonta kulttuuriperintöä koskevan yleissopimuksen (2003) toimeenpanoon liittyvistä kysymyksistä paikannimien kannalta.

[WP 39](#). **Portugalia puhuvien maiden jaoston** raportilla ei ollut kokouksessa esittäjää mutta se käsitteli mm. jaoston toista kokousta, joka pidettiin Brasiliassa 2008.

[WP 82](#). **USA:n ja Kanadan jaosto** raportoi vuosittaisista kokouksistaan, ja maiden aktiviteeteista mainittiin erityisesti **USA:n** tuki ja apu **Afganistanin** kansallisen paikannimien standardointijärjestelmän perustamisessa sekä **Kanadan** paikannimitietokantoihin liittyvät uudistukset.

[WP 50](#). **Lounais-Aasian (paitsi arabimaat) jaosto** raportoi kahdeksannesta työpajoja sisältäneestä kokouksestaan, jossa jäsenmaat esittelivät paikannimihankkeitaan. Raporttiin oli kirjattu myös jaoston tulevaisuudensuunnitelmia.

[WP 19](#). **Itä-Aasian (paitsi Kiina) jaosto** raportoi mm. **Etelä-Korean** ja **Pohjois-Korean** välisistä korean yhteensä latinointiin tähtävistä neuvotteluista.

[WP 36](#). **Kaakkois-Aasian ja Lounais-Oseanian jaosto** raportti käsitteli mm. jaoston kokousta 2008, jäsenvaltioiden kansallista standardointitilannetta sekä jäsenvaltioiden yhteistä paikannimiluetteloa ja siihen liittyvää karttaa, joista on valmistunut uusi versio.

[WP 53](#). **Arabimaiden jaosto raportoi** kokouksistaan, joissa oli mm. päästy lopulliseen yhteisymmärrykseen arabian latinointijärjestelmästä, keskusteltu paikannimitietokantojen standardoinnista, ehdotettu yhteistä arabialaisten paikannimien luetteloa sekä todettu jaoston työn merkitys paikannimitietoisuuden lisääntymisessä. Raportti sisälsi myös yhteenvedon jäsenmaiden kansallisesta standardointitilanteesta.

[WP 79](#). **Länsi-Afrikan jaosto** raportoi, että jaostolle on perustettu oma toimisto, jonka tehtävät esiteltiin. Yksi paikannimikurssi oli järjestetty 2008 (30 osanottajaa) ja seuraavaa suunniteltiin loppuvuodelle 2009. Jaosto on esittänyt kansallisten paikannimielinten perustamista sen kaikkiin 16 jäsenmaahan.

[WP 44](#). **Kiinan jaosto** raportoi mm. standardointihankkeistaan, paikannimien teknisen käsittelyn edistymisestä sekä 2007 ja 2008 järjestetyistä paikannimikursseista (yhteensä 500 osallistujaa).

Muut jaostot:

Yhdistyneen kuningaskunnan, Kelttiläisen, Romaanis-helleenisen alueen, Latinalaisen Amerikan, Keski-Afrikan, Eteläisen Afrikan, Itä-Afrikan, Itä-Välimeren (paitsi arabimaat) ja Intian jaostot eivät esittäneet raporttia.

Yhdyshenkilöiden ja kansainvälisten organisaatioiden raportit

Working Group on Geographical Names of the Commonwealth of Independent States (CIS) Member States Council on Geodesy, Cartography, Cadastre and Earth Remote Sensing

[WP 24](#). **Venäjän** federaation raportti IVY-maiden paikannimi yhteistyöstä ja -tietovaihdosta.

Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)

[WP 63](#). Etelämantereella on paikannimiä vähintään 15 kielellä, ja yli 20 maata on julkaissut eritasoisia Etelämantereen paikannimiluetteloita tai -ohjeistoja. Tilanteen saamiseksi hallintaan koottiin ja julkaistiin 1998 Etelämantereen suppea paikannimiluettelo (Uusi osoite: <http://data.aad.gov.au/aadc/gaz/scar/>). Luetteloa päivitetään neljännesvuosittain ja se käsittää tätä nykyä noin 36 000 nimeä. Nimettyjä paikkoja on noin 18 000.

International Council for Onomastic Sciences (ICOS)

[WP 80](#). Nimistöntutkijoiden ICOSin (www.icosweb.net) 23. kansainvälinen kongressi järjestettiin Torontossa Kanadassa 2008. UNGEGN jäseniä osallistui kongressiin pitämällä esitelmiä paikannimistä. Kongressiesitelmät julkaistaan CD:nä kesäkuussa 2009.

International Hydrographic Organisation (IHO)

[WP 81](#). Paikannimiasioissa IHO:ta työllistävät parhaillaan merenalaisten kohteiden nimeämiseen liittyvät tehtävät osana UNESCO:n merenpohjan kartoitusohjelmaa (GEBCO, *General Bathymetric Chart of the Oceans*). IHO:n julkaisusta *Limits of Oceans and Seas* on tulossa uusi, 4. laitos, joka korvaa edellisen version vuodelta 1953. Julkistamista on haitannut **Japanin** ja **Koreoiden** välinen kiista Korean niemimaan ja Japanin välissä olevan kansainvälisen vesialueen nimestä (*Sea of Japan* vai *East Sea*). Julkaisun uuden laitoksen kiirehtimiseksi on perustettu IHO:n jäsenmaiden edustajista koostuva työryhmä, jonka oli määrä kokoontua ensimmäisen kerran Monacossa kesäkuussa 2009.

Pan American Institute of Geography and History (PAIGH)

PAIGHin raportti liittyi paikannimikoulutukseen ja siirrettiin käsiteltäväksi kokouksen vastaavassa asialistakohdassa ([WP 83](#)).

Työryhmien toiminta

Afriikka-työryhmä (*Task Team for Africa*)

[WP 84](#). Työryhmän Algerialainen vetäjä piti Afrikan paikannimien standardointitilannetta edelleen huolestuttavana, erityisesti Saharan eteläpuoleisilla alueilla. Myös osallistuminen UNGEGNin toimintaan ja kokouksiin on ollut verrattain vähäistä, mm. korkeiden osallistumiskustannusten takia. Afrikan 52 maasta vain 17:ssä on perustettu jonkinlaisia paikannimielimiä. Raportti sisältää tilannetta kuvaavat kartat. Task Team for Africa on pyrkinyt parantamaan asioiden tilaa mm. konsultointia ja koulutusta järjestämällä – viimeisin paikannimikurssi järjestettiin kolmipäiväisenä Nairobissa juuri kokouksen alla. Tavoitteena on toimittaa kaikki Afriikka-koulutusmateriaali nettiin.

[WP 87](#). **Etelä-Afrikan** ja sen kansallisen paikannimikomitean edustajan raportissa kuvattiin paikannimiauktori-teettien perustamiseen liittyviä ongelmia Afrikassa. Nykyistä runsaampi paikannimiyhteistyö Afrikan maiden välillä olisi tarpeen. Task Teamin tulisi valmistella kymmenenteen standardointikonferenssiin päätöslauselma, jossa vedottaisiin erityisesti Afrikan Unioniin kansallisten paikannimitoimintojen perustamisen ja edelleen kehittämisen edistämiseksi.

Toiminnan arviointi ja päätöslauselmien soveltaminen (*Evaluation and Implementation*)

[WP 17](#). Työryhmän kokouksessa 2008 aiheina olivat olleet mm. YK:n paikannimikonferenssi- ja UNGEGNin kokoustoiminnan tehostaminen sekä kehitteillä oleva resoluutiotietokanta, josta päätöslauselmia voi hakea mm. tietyn konferenssin, aiheen tai päätöslauselmissa esiintyvän sanan perusteella.

[GEGN/25/8a](#). UNGEGNin puheenjohtajan työpaperi sisältää kaikkien yhdeksän konferenssin 195 päätöslauselmaa temaattisesti ryhmiteltyinä.

[GEGN/25/9](#). Työpaperi sisältää viimeisimmän, yhdeksännen konferenssin (2007) 11 päätöslauselmaa.

[WP 15](#). **Afganistaniin** on — **USA:n** tuella — perustettu paikannimiviranomainen. UNGEGNin puheenjohtaja esitteli työpaperin.

[WP 18](#). Raportti sisältää työryhmän aloitteesta kehitetyn päätöslauselmatietokannan tarkemman esittelyn. Käyttöliittymän avulla päätöslauselmia voi hakea mm. aihepiiriin ja avainsanan avulla.

[WP 28](#). Pohjoismaiden jaoston edustaja (**Suomi**) raportoi Suomalaisesta paikannimikirjasta (julk. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, kust. Karttakeskus), joka valottaa Suomen 4 700 tunnetuimman suomen-, saamen- ja ruotsinkielisen paikannimen taustaa. Julkaisun paikannimilevikkien selvittämisessä on käytetty apuna mm. Maanmittauslaitoksen [Karttapaiikka-palvelua](#). Julkaisun levikkikartat perustuvat MML:n nimistörekisterin aineistoon. Raportissa esiteltiin myös paikallinen kuntakohtainen (Tervo) www-sivu [Paikat, nimet & tarinat](#) ja sen englanninkielinen versio, jotka julkistettiin huhtikuussa 2009.

[WP 38](#). Pohjoismaisen jaoston edustaja (**Norja**) esitti yhteenvedon Norjan paikannimilakiin (vuodelta 1990, uudistettu 2006) esitetyistä muutoksista.

Norjassa 70 % sukunimistä perustuu talon- tai tilannimiin, mutta sukunimien kirjoitusasu perustuu usein talonnimien 1700-luvun lähteissä esiintyviin, alkuperäisen nimen väärintulkittuihin muotoihin. Uudistetun lain mukaan tapauksissa, joissa on kyse tilannimistä ja yksityisviljelmän nimestä, omistajan näkemyksille on pantava erityistä painoa silloin kun etusijalla oleva kirjoitusasu on yleisten sääntöjen mukainen. Kuitenkin monet tilanomistajat pitävät parempana kirjoittaa tilannimi samoin kuin sukunimi, ottamatta huomioon paikallista ääntämystä tai kirjoitussääntöjä.

Vuoden 2009 alussa parlamentissa esitettiin lakiin muutosta, jonka mukaan tilan omistajalla pitää olla veto-oikeus tilansa nimen oikeinkirjoituksessa. Siten yleinen ohje, että kirjoitusasun on seurattava vallitsevaa oikeinkirjoitusta, ei koskisi kiinteistöjen nimiä. Tämä on ristiriidassa niin nykyisen paikannimilain kuin Norjan kielineuvoston antamien paikannimien standardointiperiaatteiden (jotka perustuvat YK:n suositukseen) kanssa. Norjan karttalaitos ja paikannimilakia soveltavat nimikonsultit ovat vastustaneet ehdotusta. Protesteista huolimatta parlamentti hyväksyi ehdotuksen ja kulttuuriministeriön tehtävänä on luonnostella lisäys. Luonnoksen valmistelu alkaa syyskuussa 2009.

Työryhmä piti 7.5. erilliskokouksen, jossa käsiteltiin nimilainsäädäntöä ja nimiviranomaisten toimintaa eri maissa. **Suomesta** kokoukseen osallistui Sirkka Paikkala.

Paikannimikoulutus (*Training Courses in Toponymy*)

WP 2. Työryhmän puheenjohtaja (Ferjan Ormeling) raportoi paikannimikursseista, joita on 9. konferenssin (2007) jälkeen pidetty **Burkina Fasossa** (Ouagadougou 2008; 30 osallistujaa Länsi-Afrikan maista), **Romaniassa** (Timișoara 2008; 11 opiskelijaa Romaniasta, Ukrainasta ja Bulgariasta), **Keniaassa** (Nairobi 2009) ja **Ecuadorissa** (Quito, 2008, PAIGH:n kurssi). Nairobin kurssiin, joka edelsi 25. paikannimikokousta, osallistui 24 opiskelijaa kahdeksasta Itä-Afrikan maasta ja opettajia Algeriasta, Australiasta, Kanadasta, Saksasta, Libyasta, Alankomaista, Etelä-Afrikasta ja UNECAsta. Kurkseja on suunnitteilla **Turkkiin**, **Kuwaitiin** ja läntiseen Afrikkaan. **Kiinan** jaostoa pyydettiin raportoimaan paikannimikursseistaan seuraavassa kokouksessa.

Kurssimateriaalia on saatavana internetissä paitsi UNGEGNin sivulla <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/documents.htm> myös mm. sivuilla <http://www.divisionfrancophone.org/DivFranco/Formation/accueil.htm> (ranskankielinen kurssi, Institut géographique national, Pariisi) ja <http://lazarus.elte.hu/cet/> (englanninkielinen kurssi, ICA). Nimistöntutkimuksen aikakauslehti Onoma 39/2007 käsittelee myös nimistökoulutusta. Osoitteesta http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/othermaterials_Onoma%20Vol39.htm löytyvät mm. seuraavat artikkelit: **Helceland, Botolv** [Name research and teaching: some introductory approaches \(pp. 7-18\)](#); **Brozović Rončević, Dunja** [Europe in the context of names: teaching onomastics in Croatia \(pp. 77-90\)](#); **Dorion, Henri** [Toponymie et enseignement : quelques réflexions pratiques \(pp. 99-108\)](#); **Ormeling, Ferjan** [Teaching toponymy through the web \(pp. 265-274\)](#); **Kadmon, Naftali** [Teaching toponymy at university level: geographical names, maps and GIS \(pp. 275-287\)](#); **Kerfoot, Helen** [United Nations and geographical names standardization: some educational aspects of the programme \(pp. 289-303\)](#).

WP 83. Pan American Institute of Geography and History (PAIGH) edustaja raportoi toiminnasta vuosilta 2007-2009 ja viittasi PAIGH:n yhdessä **Ecuadorin** kansallisen karttalaitoksen (Instituto Geográfico Militar) kanssa v. 2008 järjestettyyn kurssiin. Kouluttajat olivat **USA:sta**, **Meksikosta** ja **Hondurasista**.

WP 49. Arabimaiden jaosto raportoi **Jordaniassa** pidetyistä paikannimikursseista. Kurssien tarkoituksena on ollut kohottaa tietoisuutta paikannimien tärkeydestä ja tutustuttaa arabian erilaisiin latinaistusjärjestelmiin, joissa pääpaino on nykyään yhtenäisellä, Beirutin konferensseissa sovitulla latinaistuksella.

WP 43. Portugalia puhuvien maiden jaoston poissa ollessa UNGEGNin puheenjohtaja esitteli jaoston raportin, jossa kerrotaan **Brasilian** ja **Kanadan** yhteistyöstä Brasilian paikannimien standardointiohjelman suunnitteluksi ja sen koulutuksen järjestämiseksi. Vuonna 2008 Rio de Janeirossa järjestetyille kurssille osallistui yli 50 opiskelijaa. Opetusmateriaalia ehdotettiin saatavaksi jaoston www-sivuille.

WP 20. Kaakkois-Aasian jaosto (paitsi Kiina) raportoi 14. kansainvälisestä merien nimeämisestä koskevasta seminaarista, joka pidettiin 2008 **Tunisiassa** 31. kansainvälistä maantieteellistä kongressia edeltävänä erityisistuntona. Seminaarin järjesti Society for East Sea and Northeast Asian History Foundation. Kokoukseen osallistui 40 asiantuntijaa ja siellä pidettiin 26 esitelmää seuraavissa sessioissa: 1) Maantieteelliset nimet ja merien nimet, 2) merten nimien standardointi, 3) esimerkkejä ja sovelluksia merten nimeämisestä, 4) East Sea/Sea of Japan -tapaukseen liittyviä kysymyksiä, 5) ratkaisumahdollisuuksia (kopiot saatavissa digitaalisessa muodossa prof. Sungjae Choolta, sjchoo@khu.ac.kr). Seuraava seminaari pidetään 3.-5.9.2009 **Australian** Sydneyssä.

Yhteenvedossa pj. tarjosi apua ohjelmien suunnittelussa ja opettajien hakemisessa, jos paikalliset järjestäjät tekevät aloitteita kurssien järjestämiseksi. Taloudellista tukea voi hakea YK:n tilastojaokselta lähinnä kehittyvien maiden osallistumista varten. Työryhmän tulevaisuuden tehtäviin sisältyy opetusmateriaalin tuottaminen työryhmän www-sivulle ja uusia kurssimalleja noudattavien ajanmukaisten typpiohjelmien laatiminen.

Työryhmä piti 8.5. paikannimikoulutusta ja paikannimien kenttäkeruuta käsittelevän kokouksen. **Suomesta** kokoukseen osallistui Sirkka Paikkala.

Paikannimitietokannat ja nimiluettelot (*Toponymic Data Files and Gazetteers*)

WP 4. Hollannin- ja saksankielisten maiden jaosto raportoi **Itävallan** Tirolin alueen kaivostoiminnan historiaa tallentavasta HiMAT-hankkeesta (History of Mining Activities in Tyrol and Adjacent Areas). Tutkimukseen liittyy kaivostoimintaan liittyvien paikannimien keruuta ja tallentamista.

[WP 12.](#) Hollannin- ja saksankielisten maiden jaosto raportoi **Itävallan** Hohe Tauern -kansallispuiston paikannimioppaasta. Opas (sisällysluettelo raportissa) on saatavilla kansallispuiston sisäänkäynneillä.

[WP 31.](#) Hollannin- ja saksankielisten maiden jaoston raportoi **Itävallan** kansallisten maastokarttojen muuntamisesta UTM-projektioon ja muutenkin NATO-yhteensopiviksi. Hankkeeseen liittyy paikannimien täydennyskeuruuta.

[WP 45.](#) Kiinan jaosto raportoi **Kiinan** hallintoalueiden tunnusjärjestelmän kehittämisestä. Tunnusjärjestelmä käsittää alueiden kiinankielisen ja latinaistetun nimen, kuusinumeroisen koodin ja kolmikirjaimisen koodin.

[WP 56.](#) USA:n ja Kanadan jaoston edustaja esitteli mielenkiintoisen raportin **Kanadan** paikannimilautakunnan julkaisemista, nimettyjen paikkojen ulottuvuuksien määrittelyyn liittyvistä ohjeista. Rajausten on tarkoitus palvella mm. tiedonhakua, automaattista nimien sijoittelua karttaan ja paikannimistön tutkimusta. Raportti herätti runsaasti keskustelua; epäiltiin mm. usein varsin epämääräisten nimettyjen luonnonpaikkojen täsmällisen rajauksen mielekkyyttä.

[WP 27.](#) Pohjoismaiden jaoston edustaja (**Suomi**) raportoi Maanmittauslaitoksen nimistörekisteristä ja sen 2009 avatusta Web Feature Service (WFS) -rajapintapalvelusta. Raportti esittelee nimistörekisterin taustaa, tietomallia, ylläpitoa sekä eri sovellusalueita. Raportin pääpaino oli nimistörekisterin WFS-rajapintatuotteiden esittelyssä.

[WP 34.](#) Hollannin- ja saksankielisten maiden jaosto (**Saksa**) raportoi Euroopan Unionin paikkatietoinfrastruktuuria määrittelevän INSPIRE-direktiivin täytäntöönpanosääntöjen kehittämisestä erityisesti paikannimitietotuotteiden osalta. Vielä valmisteltavana olleiden teemakohtaisten soveltamissääntöjen kehittäminen perustuu konsensushakuihin prosessiin, jossa Euroopan eri maista ja organisaatioista kootuilla teemasiantuntijatyöryhmillä (Thematic Working Groups) on keskeinen rooli.

[WP 33.](#) Hollannin- ja saksankielisten maiden jaoston saksalainen edustajan loi katsauksen eurooppalaisen *EuroGeoNames* (EGN) -projektin tilanteeseen. Nyt hankkeen ensimmäisen EU-rahoitteisen vaiheen jälkeen EGN-palveluun oli liitetty 10 kansallista alipalvelua (mm. **Suomi**/Maanmittauslaitos), ja vuoden 2009 aikana vielä kuuden maan alipalvelut oli tarkoitus kytkeä keskuspalveluun. Lopullinen tavoite on kaikkien 27 EU-maan saaminen mukaan. Hankkeen jatkon koordinoitavastuu oli vastikään siirtynyt eurooppalaisten karttalaitosten yhteistyöjärjestölle EuroGeographicsille.

[WP 75.](#) Eteläisen Afrikan jaoston eteläafrikkalainen edustajan raportin ja siihen liittyneen videoesityksen aiheena oli **Etelä-Afrikan** paikannimikomitean ylläpitämä virallinen paikannimitietokanta ja sen kehittäminen. Uusia ominaisuuksia oli mm. paikannimien ääntöasun sisältävien äänitiedostojen tallennus osaksi tietokantaa.

[WP 40.](#) Portugalia puhuvien maiden jaoston (**Brasilia**) raportti käsitteli Brasilian kansallista paikannimitietokantaa ja sen taustaa. Raporttia ei kuitenkaan esitetty, koska Brasiliassa ei ollut edustajaa kokouksessa.

[WP 51](#), [WP 70](#). Lounais-Aasian (paitsi arabimaat) jaoston edustaja (**Iran**) kertoi Iranin isosta hankkeesta, jossa maan paikannimitiedot kerätään keskitettyyn tietokantaan. Iranin paikannimien standardointikomitea on perustanut työryhmän virallisten paikannimiluetteloiden tuottamiseksi tietokannasta. Luettelotietoina olisivat mm. persiankielinen nimi arabialaisin aakkosin, sen latinaistettu muoto, nimetyin paikan laji, sijainti ja korkeus, tietojen keruu-aika sekä asutuskohteiden osalta väestömäärät.

[WP 52.](#) Arabimaiden jaosto (**Egypti**) raportoi Egyptin väestölaskennan tarpeisiin kehitetyistä GIS-sovelluksista, joissa keskeisiä tietoja ovat hallinto- ja tilastointialueet sekä taajamat ja niiden nimet. Sovelluksen avulla on tarkoitus tuottaa myös Egyptin kansalliskartasto.

[WP 54.](#) Arabimaiden jaosto raportoi (arabiankielinen raportti) **Saudi-Arabian** standardointitilanteesta. Maahan on äskettäin perustettu paikannimiviranomainen, ja tavoitteena on kerätä ja rekisteröidä paikannimitietoja kansalliseen paikannimitietokantaan.

[WP 62.](#) Baltian jaosto (**Viro**) raportoi Viron paikkatietoinfrastruktuurin kehittämisestä ja kansallisen paikannimirekisterin integroimisesta (id-yhteydet) osaksi infrastruktuuria. Pääperiaate perusrakenteiden kehittämisessä on päällekkäisten aineistojen ja toimintojen minimointi. Viron paikannimirekisterin ylläpitovastuu määrättiin

2008 Viron maanmittauslaitokselle (Maa-amet). Maa-amet on kehittänyt rekisteriä edelleen ja integroinut sen muihin järjestelmiin, mm. maastotietokantaan, kiinteistörekisteriin ja osoiterekisteriin. Paikannimirekisterin lomake- ja karttapohjainen selausliittymä (<http://xgis.maaamet.ee/knravalik/knr>) julkistettiin virokseksi ja englanniksi tammikuussa 2009. Sen avulla nimettyjä paikkoja ja paikannimiä voi hakea itse nimen tai sen osan, nimen statuksen (virallinen/epävirallinen, käytössä oleva/historiallinen), nimen kielen, nimetyin paikan lajin, sijainnin (hallintoalue tai piste ja hakusäde) sekä pysyvän tunnuksen (paikka-id) avulla.

[WP 65](#). Itä-Aasian (paitsi Kiina) jaosto raportoi **Japanin** mittavien kuntajärjestelyiden vaikutuksista. Kymmenen viime vuoden aikana kuntien määrä on vähentynyt 3 200:sta 1 700:aan, missä yhteydessä on luotu 268 kokonaan uutta kunnannimeä.

[WP 71](#). Itäisen Keski-Euroopan ja Kaakkois-Euroopan jaosto (**Turkki**) raportoi Turkin paikannimilautakunnan alullepanemista paikannimitietokanta- ja -luettelohankkeista.

[WP 86](#). Arabimaiden jaosto raportoi **Algerian** paikannimitietokannasta, joka on myös integroitu eri mittakaavaisten maastokarttojen tuotantoon.

[WP 90](#). Kelttiläinen jaosto (**Irlanti**) raportoi Irlannin kansallisesta paikannimitietokannasta sekä siihen perustuvasta sekä iirin- että englanninkielisestä paikannimien web-selauspalvelusta (<http://www.logainm.ie/>). Tietokanta sisältää noin 100 000 paikan standardoidut iirin- ja englanninkieliset nimet, joilla on sama virallinen asema. Tietokantaan voidaan tallentaa myös äänitiedostoja, ja nimien ääntöasun kuuntelumahdollisuus onkin lisännyt nettipalvelun suosiota.

[WP 77](#). Paikannimitietokantatyöryhmän vt. puheenjohtaja esitteli lyhyessä raportissaan työryhmän toimintatavoitteet, viime UNGEGN-kokouksen jälkeiset kolme työryhmäkokousta sekä työryhmän jäsenluettelon.

Yhteenvedossaan pj. totesi, että agendakohtaan osoitetut työpaperit käsittelevät enimmäkseen paitsi erilaisten paikannimitietokantojen perustamista yhä enemmän myös niiden integrointia osaksi kansallista ja kansainvälistä paikkatietoinfrastruktuuria.

Tietokantatyöryhmä piti kokouksen 8.5., **Suomesta** kokoukseen osallistui Teemu Leskinen.

Paikannimiterminologia (Terminology)

[WP 57](#). Työryhmän puheenjohtaja Staffan Nyström (**Ruotsi**) esitti raportin työryhmän toiminnasta. Puheenjohtajuus vaihtui Israelilta Ruotsille YK:n paikannimikonferenssissa 2007, minkä jälkeen työryhmällä on ollut kaksi kokousta: New Yorkissa 2007 ja Wienissä 2008. Yhteistyön aikaansaamiseksi UNGEGNin ja ICOSin termityöryhmän välillä on Torontossa pidetty 2008 kaksi yhteiskokousta ja yhteinen UNGEGN-ICOS-termityöryhmä on muodostettu.

[WP 42](#). UNGEGNin puheenjohtaja esitteli Portugalia puhuvien maiden raportin (**Brasilia**), joka käsittelee Brasilian asiantuntijoiden laatiman UNGEGNin paikannimitermihakemiston valmistumista portugaliksi (mukana 205 termiä alkuperäisen julkaisun 375:stä) sekä kääntäjille tarkoitettua termien monikielistä sanastoa (portugali, englantia, ranska ja espanja).

[WP 47](#). Arabiankielisten maiden jaoston edustaja (**Libanon**) toi esiin, että arabian kieli ei ole tärkeä vain muslimille, koska se on Koraanin kieli, vaan myös kristityille arabeille kirkoissa käytetyimpänä kielenä ja jopa keskiajan juutalaisten kielenä. Arabian vaikutus on islamilaisten maiden lisäksi ulottunut muihin kieliin, etenkin Välimeren alueella. Myös arabiaan on lainautunut vaikutteita muista kielistä, ennen muuta sanastoa persiasta ja kreikasta, jotka ovat sitten mukautuneet arabian kieleen. Työpaperi (arabiankielinen) sisältää katsauksen arabialaistumiseen historiallisesta kannalta monin esimerkein.

[WP48](#). **Libanonin** edustaja arabiankielisten maiden jaostosta esitti UNGEGNin paikannimitermistön arabiankieliseen osioon kielioppia, formaattia, käännöstä ja sisältöä koskevia muutoksia. Kokous suositti, että käännös- ja esimerkkiongelmien käsiteltäisiin arabiankielisten maiden jaostossa ja esitettäisiin terminologiatyöryhmälle harkittavaksi seuraavaa versiota varten.

[WP 72](#). **Turkin** edustaja (Itäisen Keski- ja Kaakkois-Euroopan jaosto) selvitti UNGEGNin paikannimitermistön kääntämistä turkiksi ja vastaavan tietokannan luomista. Alkuperäiseen englanninkieliseen termistöön verrattuna turkkilaiset termit jakautuvat kolmeen ryhmään: osalla on tarkka turkinkielinen vastine, osalla on turkissa useita merkityksiä ja useita termejä, osalla ei ole läheistä vastinetta turkin kielessä.

[WP 88](#). Työryhmän puheenjohtaja antoi vertailevan katsauksen UNGEGNin termistöstä ja ICOSin alustavasta paikannimien avaintermistöstä. Ristiriitaisuudet tai poikkeavuudet johtuvat siitä, että ICOSin termistö suuntautuu ensisijaisesti nimistön (myös henkilönnimien, yritysnimien ja eläintennimien) tutkimukseen, UNGEGNin termistö paikannimien standardointiin. Osa ICOSin paikannimitermeistä tarvitaan myös UNGEGNin käytössä (esim. *macrotoponym, microtoponym, proprialization, settlement name*), mutta niiden määrittelyä on tarkennettava.

Latinaistamisjärjestelmät (*Romanization systems*)

[WP 22](#). Puheenjohtaja korosti, että työryhmän tehtävä on harkita ja sopia yksittäisten latinaistamisjärjestelmien soveltuvuudesta YK:n käyttöön jokaisen ei-latinaisen kirjoitusjärjestelmän osalta. Hän raportoi vuoden 2007 konferenssin jälkeen latinaistamisjärjestelmiä koskeneesta kehityksestä. Työryhmän kokouksessa vuonna 2007 (New York) esillä olivat arabian, bulgarian, heprean, sinhaleesin ja ukrainan kieltä koskevat asiat. Sen jälkeen kokouksia ei ole ollut, vaan työryhmä on pitänyt kontakteja sähköpostitse.

Työryhmän www-sivu www.eki.ee/wgrs on päivitetty ja siihen on lisätty linkit kaikkiin edellisessä konferenssissa esitettyihin, latinaistamisjärjestelmiä koskeviin dokumentteihin: uutta tietoa on hepreasta, bulgariasta, valkovenäjistä ja tigrinjasta. PDF-versiot ovat virallisia. Omia painettuja julkaisuja työryhmällä ei ole ollut. Syyskuussa 2008 ilmestyi sen sijaan 6. laitos U.S. National Geospatial-Intelligence Agency:n julkaisusta *Romanization Systems and Roman-Script Spelling Conventions*. Se sisältää USA:n paikannimilautakunnan (U.S. Board on Geographic Names eli BGN) ja **brittiläisen** paikannimikomitean (Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use eli PCGN) käyttämät latinaistukset.

Maiden nimien työryhmän (Working group on country names) ja paikannimitietokantatyöryhmän (Working Group on Toponymic Data Files and Gazetteers) puheenjohtajien kanssa on keskusteltu siitä, mikä ISO:n kieli-koodeista (ISO 639-1, 639-2 vai 639-3) soveltuisi parhaiten työryhmien käyttöön.

Työryhmän asialistalla olleet kielet/kirjoitusjärjestelmät:

A. Kielet tai kirjoitusjärjestelmät, joilla on YK:n suosittama latinaistusjärjestelmä

arabia. Neljäs paikannimiä koskeva arabikonferenssi (Beirut 16.-22.7.2008) vahvisti hyväksymisen arabian paikannimien standardoidulle latinaistamisjärjestelmälle.

bulgaria. Bulgaria esitti YK:n 9. paikannimikonferenssille (E/CONF.98/CRP.71) uuden latinaistussysteemin, jonka Bulgaria on ottanut virallisesti käyttöön 26.10.2006 paikannimiensä kirjoittamisessa.

Käytännössä tämä systeemi tekee vanhentuneeksi YK:n suosituksen (III/10;1977), joka perustuu aiempaan viralliseen taulukkoon, ja edellyttää uutta suositusta asiasta seuraavassa konferenssissa vuonna 2012. Uutta systeemiä sovelletaan kartografisiin tuotteisiin siten, kuin se on esitetty vuonna 2007 ilmestyneessä *Administrative Atlas: Republic of Bulgaria*.

B. Muut kielet tai kirjoitusjärjestelmät

armenia. Armenian kielestä ei ole vielä virallista esitystä latinaistusjärjestelmäksi.

korea. 9. konferenssissa 2007 esittivät sekä Pohjois-Korea (E/CONF.98/CRP.90) että Etelä-Korea (E/CONF.98/CRP.43) Korean latinaistamista koskevia dokumentteja. Joulukuussa 2007 pidetyssä Japaninmeren nimeä koskeneessa erityiskonferenssissa Seoulissa (the International Conference on the Standardization of Geographical Names with Special Reference to the East Sea) latinaistustyöryhmän puheenjohtaja otti esille korean latinaistuksen YK:n latinaistussysteemien kannalta.

sinhaleesi. sinhaleesin kansallisen latinaistussysteemin kehityksestä ei ole raporoitu.

ukraina. Ukrainan kansallisen latinaistuksen status on vielä keskustelun alaisena, ja vaikka virallisiakin muutoksia on tehty, vuoden 1996 systeemiä käytetään edelleen karttatuotannossa.

[WP 55](#). **Tunisian** asiantuntija (Arabiankielinen jaosto) esitteli Tunisian National Remote Sensing Centerin kehittämän, Tunisian paikannimitietokantaan sovelletun latinaistussuohjelman, joka tuottaa kirjoitusjärjestelmämuunnokset arabian- ja ranskankielisten nimien välillä. Latinaistus on määritelty ns. Beirutin järjestelmän mukaiseksi.

[CRP 1](#). Arabiankielisten maiden jaoston puheenjohtaja (**Libanon**) raportoi, että arabian paikannimiasiantuntijat ovat osallistuneet YK:n paikannimikokouksiin sen ensimmäisestä kokouksesta (1960 New York) alkaen. Jaostoon kuuluu 21 maata (*Algeria, Bahrain, Komorit, Djibouti, Egypti, Jordania, Irak, Kuwait, Libanon, Libya, Mauritania, Marokko, Palestiina, Qatar, Tunisia, Saudi-Arabia, Sudan, Syyria, Oman, Arabiemiraatit, Jemen*). Niiden virallinen kieli on arabia. Pj. korosti tarvetta omaksua arabian latinaistusjärjestelmä arabiankielisten

paikannimien standardointiin, että arabiaan tullaan soveltamanaan vain yhtä translitterointisysteemiä ja että arabimaat pyrkivät yhtenäistämään kaikki käytetyt systeemit.

Pj. esitti katsauksen siitä, miten Beirutin systeemiä on sovitettu niin, että se sopisi sekä englannin- että ranskan-kielisiin systeemeihin, joita on käytetty arabimaissa. Arabimaat ovat sopineet yhtenäisestä arabian latinaistuksesta kokouksessaan Beirutissa 2007. Pj:n mukaan arabiankielisten maiden jaosto on tietoinen siitä, että vakaa systeemi pitäisi omaksua kaikissa arabiaa puhuvissa maissa; arabiankielisten maiden jaosto pitää systeemiä vaikiintuneena ja pyytää sen ottamista käyttöön ja välttämään sen muuttamista tulevaisuudessa.

CRP 3. Ranskaa puhuvien maiden jaosto esitteli hiljattain hyväksytyyn ranskan kieltä varten kehitetyn virallisen latinaistuksen arabian kielelle. Latinaistus seuraa sekä alkuperäisnimien ääntämistä että ranskan oikeinkirjoitusta. Dokumentin liitteinä on taulukot arabian, venäjän ja kreikan aakkosten vastineista ranskan kielessä. Keskustelussa mainittiin myös, että Ranskan entisissä alusmaissa on paljon arabiankielisten paikannimien ranskalaistuneita muotoja, ranskan kielen eksonyymejä.

Pj. korosti latinaistuskysymyksillä olevan merkitystä työryhmän monilla alueilla ja painotti jatkuvan yhteistyön tärkeyttä systeemien hyväksymisessä ja olemassa olevien systeemien statuksen vahvistamisessa.

Maiden nimet (Country Names)

WP 66. Puheenjohtaja raportoi, että 9. konferenssissa (elokuu 2007) hyväksytty virallinen maiden nimien luettelo (*List of Country Names*) on UNGEGN:n www-sivulla <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/9th-UNCSSGN-Docs/E-CONF-98-89-Add1.pdf>. Uudistettu epävirallinen versio on työryhmän www-sivulla <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN-Working-Groups/WG-Country-Names-Doc-up-to-date-Oct07vers.pdf> (lokakuu 2007). Virallisesti maiden nimien auktoriteettina YK:ssa käytetään YK:n terminologiajaostoa (UN Terminology Section), joka ylläpitää YK:n monikielistä termitietokantaa (the United Nations Multilingual Terminology Database eli UNTERM). Sivusto on luettavissa osoitteessa <http://unterm.un.org/>. Tietokanta sisältää tiedot maiden lyhyistä ja pitkistä nimistä YK:n kuudella virallisella kielellä (englanti, ranska, arabia, kiina, espanja, venäjä).

Vuodesta 2007 tapahtuneita muutoksia YK:n maiden nimien luetteloon ovat seuraavat:

Bangladesh: korjattu kansallisen pitkän nimen latinaistus ja bengalinkielinen asu.

Valko-Venäjä: päivitetty kansalliset viralliset kirjoitusasut vastaamaan valkovenäjän latinaistusjärjestelmän uudistusta (nyt *Biélaruś / Respublika Biélaruś*).

Keski-Afrikan tasavalta: lisätty sangonkieliset muodot virallisiin kansallisiin muotoihin.

Etiopia: muutettu kansallisesti käytetyt viralliset muodot vastaamaan YK:ssa hyväksyttyä amharin latinaistusta (*Ityop'iyā / YeItyop'iyā Fēderalawī Dimokrasīyawī Rīpeblīk*).

Kiribati: lisätty kiribatinkieliset muodot kansallisina virallisina muotoina.

Libya: poistettu vaihtoehtoinen kansallinen virallinen arabiankielinen **ليبيا**

Moldova: päivitetty Moldovan tasavallan viralliset lyhyet muodot vastaamaan pitkää muotoa (sekä lyhyt että pitkä nimi on Republic of Moldova eli *Moldovan tasavalta*, Moldovan ulkoministeriön ilmoitus 9.10.2008).

Nepal: päivitetty kaikki YK:n viralliset ja kansalliset viralliset muodot Nepal'n nimestä vastaamaan muotoa Federal Democratic Republic of Nepal eli *Nepal'n demokraattinen liittotasavalta* (aiemmin kuningaskunta; Nepal'n pysyvän YK-edustuston ilmoitus YK:n pääsihteeristölle 4.8.2008).

Somalia: poistettu 'demokraattinen' kaikista pitkistä nimimuodoista ja muutettu tilalle somalinkielistä 'jamhuuriyadda' muotoa vastaavat asut.

Etelä-Afrikka: korjattu kansallisten kielten virallisia kirjoitusasuja.

Sri Lanka: korjattu kansallisia sinhalankielisiä muotoja esittämällä ligatuurit.

Tuvalu: lisätty tuvalunkieliset muodot kansallisiin nimimuotoihin.

Yhdysvallat: muutettu päähakusana United States of America isokirjaimiseksi UNITED STATES OF AMERICA.

Venezuela: muutettu päähakusana Venezuela (Bolivarian Republic of) isokirjaimiseksi VENEZUELA (BOLIVARIAN REPUBLIC OF).

Montenegro: hyväksyessään uuden perustuslain 19.10.2007 Montenegro vahvisti valtion viralliseksi nimeksi *Montenegro*.

Bolivia: 31.3.2009 Bolivian pysyvä edustusto ilmoitti Bolivian hallituksen päätöksestä korvata Bolivian nimi seuraavilla muodoilla:

1. lyhyt nimi: *Bolivia (Estado Plurinacional de)*
2. pitkä virallinen nimi: *Estado Plurinacional de Bolivia*

Romaanis-helleenisen alueen jaoston edustaja (**Kreikka**) ilmaisi protestinsa luettelossa käytetyistä **Entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian** ISO:n maa- ja kielikoodeista sekä kielennimistä.

[WP 92](#). Itäisen Keski- ja Kaakkois-Euroopan jaoston edustaja raportoi, että **Turkin** paikannimilautakunta on uudistanut ja laajentanut turkinkielistä maiden ja kaupunkien nimiluetteloa. Kun se hyväksytään, se tulee lautakunnan (Board of Experts for Geographical Names of Turkey) www-sivulle.

Julkisuus ja varainhankinta (*Publicity and Funding*)

[WP 9](#). Työryhmän puheenjohtaja kertasi, että työryhmän tehtävänä on tehdä UNGEGNin toimia näkyvämmiksi hallintoelimille, organisaatioille ja yleisölle. Työryhmä on laatinut lehdistötiedotteita UNGEGNin sihteeristölle, vastauksia lehdistökyselyihin ja esittelyjä eri kohderyhmille. Lehdistöpaketin kehittäminen on meneillään.

[WP 8](#). Kaakkois-Aasian ja Lounais-Oseanian jaoston edustaja (**Australia**) raportoi opetukseen tarkoitetun sähköisen paikannimimateriaalin (*What's in a name - Australia's Geographical Names*, <http://www.icsm.gov.au/icsm/cgna/lesson/index.html>) markkinoinnista suoraan Australian opetussuunnitelmista vastaaville viranomaisille, mikä oli osoittautunut menestyksekkääksi.

[WP 41](#). Eteläisen Afrikan jaosto raportoi paikannimien kansallisesta käsittelystä **Etelä-Afrikassa**. Nimien käsittelyyn oli sitouduttu useimmissa maakunnissa hyvin ja prosessia jatketaan Etelä-Afrikan paikannimineuvoston opastuksella jäljellä olevissa maakunnissa.

[WP 76](#). Eteläisen Afrikan edustaja informoi **Etelä-Afrikan** paikannimineuvoston jäsenten (SAGNC) ehdollepanosta ja nimitysprosessista. Molemmat (WP 41 ja 76) saivat mediassa huomiota, mikä helpotti UNGEGNin työn tunnetuksi tekemistä.

[WP 37](#). Pohjoismaiden jaosto (**Norja**) raportoi Norjan kulttuuriperintövuoteen (2009) liittyvistä meneillään olevista ja suunnitelluista toimista, jotka koskevat paikannimilakia, paikallisia nimiä, paikannimiä ja paikallishistoriaa, paikannimien ikää ja typologiaa, suosikkipaikannimiä, kartan ymmärtämistä, paikannimien keruuta, nimien taustaa, paikannimiopetusta, kulttuurisia polkuja, luentoja ja kursseja. Aloitteen tarkoituksena oli tehdä viranomaisia ja yleisöä tietoisemmiksi paikannimistä maan aineettomana kulttuurisena perintönä. Tuloksista toivottiin raportoitavan seuraavassa kokouksessa.

Eksonyymit (*Exonyms*)

[WP 6](#). Työryhmän puheenjohtaja Peter Jordan (Itävalta) loi katsauksen työryhmän toimintaan vuosilta 2002 - 2008. Vuoden 2007 paikannimikonferenssin jälkeen työryhmä on kokoontunut kahdesti. Työryhmään kuuluu 61 virallista jäsentä tai muuta asiantuntijaa yhteensä 27 maasta (Suomesta Sirkka Paikkala Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta. Jarno Raukko Helsingin yliopistosta on osallistunut yhteen kokoukseen). Työryhmän verkkosivu on osoitteessa <http://www.zrc-sazu.si/ungegn/WGE/exonyms.htm>.

[WP 11](#). Pj. esitti tulokset työryhmän keskustelusta, joka käytiin ryhmän edellisessä kokouksessa syksyllä 2008 (Timișoara, Romania) ja käsitteli 10. konferenssiin tarkoitettua julkilausumaluonnosta eksonyymien käytön ohjeista. Luonnosta kritisoitiin muun muassa liian pitkäksi ja yksityiskohtaisuudessaan vaikeasti sovellettavaksi ja sen jatkokäsittely jätettiin työryhmän pohdintaan.

[WP 1](#). Yhdistyneen kuningaskunnan jaosto (Paul Woodman) esitti työpäperin, joka käsitteli endonyymien luonnetta osittain filosofiselta kannalta lähtökohtana ajatus, että vain ymmärtämällä endonyymien (alkuperäisnimen) luonteen (paikannimen synty = ihmisen suhde asumaansa maahan tai 'paikkaan') voi käsittää, mikä eksonyymi on, että endonyymien olemus ei riipu poliittisista ja kielellisistä rajoista ja että UNGEGNin endonyymien määrittely heijastaa tätä hyvin.

Endonym: Name of a geographical feature in an official or well-established language occurring in that area where the feature is situated. *Examples:* Vārānasī (not Benares); Aachen (not Aix-la-Chapelle); Krung Thep (not Bangkok); Al-Uqşur (not Luxor).

Exonym: Name used in a specific language for a geographical feature situated outside the area where that language is widely spoken, and differing in its form from the respective endonym(s) in the area where the geographical feature is situated. *Examples:* Warsaw is the English exonym for Warszawa (Polish); Mailand is German for Milano; Londres is French for London; Kūlūniyā is Arabic for Köln. The officially romanized

endonym Moskva for Москва is not an exonym, nor is the Pinyin form Beijing, while Peking is an exonym. The United Nations recommends minimizing the use of exonyms in international usage.

[WP 32](#). Pj. ehdotti työpaperissaan, että nimeä voitaisiin pitää endonyyminä vain tietyn kielen rajojen sisällä ja silloin, kun puhujalla on emotionaalinen linkki nimettyyn paikkaan. Hänen mukaansa kyseessä on käyttäjän näkökulma, nimeäminen on haltuunottamista.

Yleinen käytäntö useimmissa maissa on, että kansallisen standardoinnin lähtökohtana pidetään nimeä, jota paikallinen väestö käyttää tietystä kohteesta. Tutkijat ja topografit dokumentoivat kentältä paikallista käyttöä. Ylemmän hallinnollisen tason ja kansallisen tason nimiviranomaisilla on tavallisesti reagoiva ja neuvova-antava rooli. Yleensä myös vältetään muodostamasta nimiä muistonimi-, kaupallisista tai muista syistä. Poliittisesti motivoitu uudelleennimeäminen rikkoo tätä sääntöä usein, mutta useimmiten sen katsotaan johtuvan paikallisista asukkaista ja torjutaan niin pian kuin mahdollista.

Esittäjän mukaan tämä kansallisen standardoinnin periaate toimii vain tilanteessa, jossa endonyymien status voidaan määrittellä paikallisessa kieliyhteisössä käytettävälle nimelle, mutta ei nimelle, jota käyttävät ihmiset, jotka puhuvat eri kieltä ja elävät saman kohteen syrjäisessä kolkassa.

WP 1:stä ja WP 32:sta käydyn vilkkaan keskustelun jälkeen todettiin, että näkemuserot johtuvat siitä, miten nimen ja paikan suhde käsitetään.

[CRP 2](#). Ranskaa puhuvien maiden jaosto totesi, että kaikki maantieteelliset nimet ovat osa kulttuuriperintöä kielestä riippumatta, ja esitti, että tämä on otettava huomioon ratkaistaessa, onko nimi eksonyymi vai endonyymi.

[WP 14](#). Hollantia ja saksaa puhuva jaosto (**Itävalta**) raportoi saksankielisissä maissa kehitetyistä menettelytavoista, jotka koskevat ulkomaiden kohteita osoittavien paikannimien käyttöä tienviitoissa Itävallassa, Saksassa ja Sveitsissä, ja nimien esittämistä koskevista suosituksista.

Raportissa korostetaan, että ulkomaisiin kohteisiin ohjaavat päätteiden ja moottoriteiden tienviitat opastavat eri maista tulevia ja erikielisiä kuljettajia. Ei voi olettaa, että esim. ranskalainen kuljettaja tietää kuinka saksalaiset ja unkarilaiset kutsuvat Prahaa tai Wieniä. Siksi tienviitoissa on käytettävä ensisijaisesti endonyymejä (eli itse määräkohteen omankielistä nimimuotoa) ja vain lopussa ja lisänä sen alueen kielen mukaista nimeä (= eksonyymiä eli kansallista sovinnaisnimeä), jossa kyseinen viitta on.

Koska suositusten on toivottu vaikuttavan nimilainsäädäntöön ja -käytäntöön myös muissa Euroopan maissa (ainakin EU:n alueen käytön yhtenäistämiseksi), ne on käännetty tähänkin raporttiin:

Suosituksia paikannimien ilmaisemisesta tienviitoissa (Itävallassa, Saksassa ja Sveitsissä):

1. Tienviitat puhuttelevat autonkuljettajien kansainvälistä ja monikielistä yhteisöä. Ulkomailla sijaitsevaan määränpään on siksi viitattava ensisijaisesti paikallisella virallisella nimellä siten kuin se on ilmaistu itse määränpäänkin nimikilvessä, tiekartassa ja navigointijärjestelmissä, eli paikan omalla nimellä (endonyymillä). Esimerkiksi (Saksassa): *Wrocław*, ei *Breslau*, *Praha*, ei *Prag*.
2. Jos ulkomaisella tai kotimaisella määränpäällä on enemmän kuin yksi virallinen nimi, kaikki nimet on esitettävä, koska nuo kaikki nimet on hyväksytty virallisiksi ja samanarvoisiksi. Graafisena erottimena ja samanarvoisuuden ilmauksena on vinoviiva suositeltavin. Esimerkiksi (Saksassa): *Bautzen/Budyšin*, *Bruxelles/Brussel*, *Brenner/Brennero*.
3. Jos ulkomaisessa määränpäässä ei-virallisia saksankielisiä nimiä (eksonyymejä eli ns. kansallisia sovinnaisnimiä) lisätään toiselle sijalle, määränpään ensisijainen nimi ja toissijainen on erotettava graafisesti ja nimien järjestyksessä toisistaan niin, että niitä ei voi tulkita samanarvoisiksi. Eksonyymi voidaan graafisesti ilmaista sulkeissa. Esimerkiksi (Saksassa): *Praha (Prag)*, *Wrocław (Breslau)*.

[WP 26](#). Pohjoismainen jaosto (**Suomi**) esitteli ulkomaiden suomalaistettuja paikannimiä (eksonyymejä eli ns. kansallisia sovinnaisnimiä) koskevan julkaisun laatimista. Julkaisuun tulee noin 2 000 paikannimeä, niiden alkuperäisat ja englannin kielessä käytetyt muodot sekä tiedot sijainnista ja nimen kielestä. Vastaava määrä nimiä on esim. Hollannin ja Tšekin vastaavissa luetteloissa. Keskustelussa todettiin, että suomalaistettuja nimimuotoja on ennen muuta Suomen naapurimaista, mikä kertoo kulttuurisista kontakteista.

[WP 13](#). Hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaosto (**Itävalta**) tarkasteli työpaperissaan paikannimien käyttöä rautatieteellisuudessa; ongelmana nimien vakiinnuttamisessa on, kuinka nimiä pitäisi käsitellä ajantasaisissa ja sähköisissä sovelluksissa. Työpaperissa valotettiin erilaisia suhteita paikannimien ja rautatieteellisuuden välillä Itävallan kannalta mutta antamalla myös joitakin esimerkkejä naapurimaista. Paikannimillä on tärkeä osuus rau-

tateiden viestinnässä (asemien/määräpaikkojen, junalinjojen ja junien nimet), mutta sen käyttämät nimet eroavat usein standardoiduista paikannimistä. Rautatieteellisyys on vaikuttanut myös paikkojen nimeämiseen. Raportissa esitetään myös, kuinka vähemmistökielisiä nimiä ja eksonyymiongelmia on käsitelty rautatieteellisyydessä, esimerkiksi on line -aikatauluissa (Itävallan rautatieverkoston suosituin informaatiolähde).

Yhteenvedon todettiin, että eksonyymien käytön ohjeiden kehittäminen pysyy työryhmän tärkeänä tehtävänä ja että erisuuntaiset näkemykset endonyymien soveltamisesta pitäisi osoittaa. Työryhmän saavutukset ja pohdinnat eksonyymien soveltamisesta saivat tunnustusta.

Työryhmä piti istuntopäivien aikana kaksi erilliskokousta (workshop 7. ja työkokous 11.5.), joissa käsiteltiin edellisen kokouksen (Timişoara 2008) keskustelun yhteenvedon ja sen perusteella laadittua endonyymien määrittelyä ja mahdollista eksonyymien käyttöä rajaavaa suositusta sekä rohkaistiin eksonyymien käytön, trendien ja menettelytapojen eri maita vertailevaan tutkimukseen. Seuraava kokous pidetään 28.-30.4.2010 Tainachissa Itävallassa yhteiskokouksena StAGNin kanssa. Työkokouksen pöytäkirja on nähtävissä sivulla http://www.zrc-sazu.si/ungegn/WGE/Nairobi_09/WGE%209th%20Meeting%20Minutes.pdf . Suomesta molempiin kokouksiin osallistui Sirkka Paikkala.

Ääntäminen (*Pronunciation*)

WP 89. Keltiläisen jaoston edustaja (**Irlanti**) raportoi Irlannin paikannimitietokannan (Placenames Database of Ireland, www.logainm.ie) uudesta ääntämisen audio-oppaasta, sen kriteereistä, metodeista ja ääntämisaineiston tuottamisesta. Aineisto on tarkoitettu laajentamaan vuoden 2010 kuluessa kattamaan 11 000 ääntämistiedostoa sisältönä 8 500 iirin ja englanninkielistä nimeä ja 2 500 vain iirinkielistä nimeä.

Irlannin kansallinen nimiluettelo vuodelta 1989 sisälsi IPA-koodin mukaisesti annetut ääntöohjeet iirinkielisistä nimistä ja englanninkielisistä annettiin tavupaino-ohjeet. Sittemmin paikannimiviranomaiset (Placenames Branch) ja tietokannan kehittäjät Fiontarissa Dublinin yliopistossa päättivät tallentaa nimiä kreivikunnittain. Useimmista kreivikunnista laadittiin listat, joihin sisältyi hallinnollisten yksikköjen (muiden kuin kaupunkialueiden) kuten paronikuntien, seurakuntien ja vaalipiirien nimiä, kaikki nykyisten nimien mukaan. Jatkossa aineistot tuotetaan myös kaupunkialueiden nimistä. Irlannin radio on liittännyt ohjelman henkilökuntansa sisäiseksi paikannimien ääntämisen audio-oppaaksi.

Laadun takaamiseksi äänitallennuksiin valittiin sujuvat englannin ja iirinkielten puhujat. Kaikilla puhujilla on kokemusta radiosta tai muusta julkisesta puhumisesta, ja he ovat syntyperäisiä kunkin kreivikunnan edustajia. Paikannimilistat lähetetään puhujille, jotka tekevät alkutaltioinnin ja toimittavat ne paikannimiasiantuntijoille. Asiantuntijat kuuntelevat taltioinnit ja antavat puhujille palautetta yksittäisten nimien ääntämiseen liittyvistä seikoista. Lopullisen taltioinnin tekee Fiontarin henkilökunta äänittämällä puhujaa studiossa ja käyttämällä korkeatasoisella äänikortilla varustettua kannettavaa PC:tä ja Speechrecorder-ohjelmaa. Tallenteet arkistoidaan WAV-formaatissa. WAV-kopiot konvertoidaan puolestaan MP3-formaattiin ja ne liitetään paikannimiin tietokannassa. MP3-formaatti vaatii WAV-formaattiin verrattuna vähemmän levytilaa, mistä on huomattavaa etua internetin käyttäjille.

Irlannin paikannimitietokantaan sisältyvien englannin- ja iirinkielisten paikannimien ääntämistä voi kuunnella kaikkialta maailmasta sivulta www.logainm.ie klikkaamalla ruudusta kaiutinikon. Jatkossa yhteys onnistuu muillakin sovelluksilla, kuten esim. kännykällä.

WP 91. Pj. raportoi työryhmän Wienin kokouksesta (2008), jossa keskusteltiin etenkin siitä, kuinka ääntämistä voitaisiin esittää UNGEGNin kansallisissa paikannimiohjeistoissa (Toponymic Guidelines) ja kansallisissa nimiluetteloissa, kuten mahdollisissa www-perusteisissa sovelluksissa.

Todettiin, että audiotiedostojen tuottaminen on halpaa ja laajalle levinnyttä. Paikannimistä sovelluksia on jo tehty paikallisella ja kansallisella tasolla. Esim. **Kanadassa** tuotetaan ääntämisaineistoja alkuperäiskielisistä nimistä, ja **Ruotsissa** on Ruotsin kansallisen radion www-sivulla Ruotsin kansallisten paikannimiluetteloiden sisältämien paikannimien ääntämisen audiotiedostot.

Alkuperäis- ja vähemmistöryhmien paikannimet (*Promotion of the Recording and Use of Indigenous, Minority and Regional Language Group Geographical Names*)

WP 3. Hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaoston edustaja (**Itävalta**) raportoi Wienissä 19.-21.5.2008 pidettyä UNGEGNin symposiumista *Geographical Names as a Part of the Cultural Heritage*.

YK:n 9. paikannimikonferenssissa (New York 2007) paikannimien merkitys osana kulttuurista perintöä oli yksi pääaiheista. Madame Hélène-Marie Gosselin, UNESCO:n edustaja YK:ssa ja UNESCO:n New Yorkin toimiston johtaja, esitteli UNESCO:n aineetonta kulttuuriperintöä koskevaa sopimusta (*Convention for*

the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, annettu v. 2003 ja astunut voimaan 20.4.2006) ja korosti, että paikannimet ovat tärkeä osa kielellistä perintöä ja traditioita.

Koska YK:n paikannimikonferensseissa ei ohjelman ja tiukan aikataulun vuoksi jää tilaa syvällisille tieteellisille keskusteluille yksittäisistä aiheista, UNGEGNin hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaosto organisoii perinteiseen GeoNames-symposiumsarjaansa paikannimien kulttuurisia Aspekteja koskevan tilaisuuden. Siihen osallistui 83 asiantuntijaa 24 maasta ja 4 maanosasta. Esitelmiä pidettiin 31 (21 eri maasta).

Symposiumin pääaiheina olivat 1) paikannimet avaimena vanhempiin kulttuurisiin kerrostumiin, 2) paikannimet vähemmistökielissä ja paikannimien rooli kansallisille ja etnisille vähemmistöille, 3) paikannimet poliittisina symboleina ja niiden käyttö poliittisiin tarkoituksiin (poliittisista syistä tehdyt nimenmuutokset), 4) paikannimien rooli paikkasidonnoisessa identiteetin rakentamisessa, 5) paikannimitietokantojen käyttö ja mahdollisuudet paikannimien säilyttämisessä.

Symposiumin koostejulkaisu ilmestyi helmikuussa 2009, ja se sisältää 27 artikkelia. Useimmat käsittelevät Pohjois-, Keski-, Itä- ja Kaakkois-Euroopan tilanteita. Julkaisun (25 e) voi tilata sähköpostitse (regina.schneider@univie.ac.at). Suomesta symposiumjulkaisuun osallistuivat Sirkka Paikkala (*Places, names & stories — a pilot project on geographical names in Finland*) ja Kaarina Vuolab-Lohi (*Saami place names in Finland*) Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta.

WP 35. Hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaosto esitteli **Surinamen** edustajan puolesta raportin Surinamen toimista alkuperäis-, vähemmistö- ja alueellisten kielten tallentamiseksi ja käyttämiseksi. Etelä-Amerikan pohjoisrannikolla sijaitseva Suriname tunnettiin aiemmin nimellä *Alankomaiden Guyana* tai *Hollannin Guyana* ja se itsenäistyi 1975.

UNESCOn mukaan Suriname on esimerkki valtiosta, jossa monet etniset ryhmät elävät harmoniassa toistensa kanssa. Siellä on 17 etnistä ryhmää ja 22 äidinkieltä. Virallinen kieli on hollanti. Kaikki etniset ryhmät identifioivat itsensä Surinamen alueeseen sen topografisten piirteiden mukaan, jotka ovat muokanneet kulttuuria ja kulttuurista moninaisuutta. Raportissa esitellään keskeisiä paikkoja ryhmiteltynä nimien sisällön mukaan.

WP 59. Ranskaa puhuvien maiden jaosto raportoi kahdesta tutkimuksesta, joissa tarkoituksena on kerätä kaikki ranskalaiset tai ranskalaisvaikutteiset nimet Manitobasta ja Albertasta (**Kanada**) 1600-luvulta alkaen. Länsi-Kanadassa tällaisia nimiä on arvioitu olevan 10 000, joista Albertassa vähän alle 9 500 virallista nimeä. Raportissa esitetään kriteerit, joiden mukaan nimien ranskalaista alkuperää tai vaikutusta arvioidaan.

WP 67. Namibian edustajan poissa ollessa pj. kommentoi raporttia, jossa esitetään **Namibian** paikannimistön kehitystä ja haasteita. Namibiassa on tendenssinä nimetä paikkoja uudelleen kansallisten johtajien mukaan. Katuja nimetään Namibian sankareiden ja sankarittarien mukaan, mutta ollaan vastahakoisia korjaamaan väärinkirjoitettuja nimiä, koska monet ihmiset pitävät sitä kalliina. Kuitenkin jotkut ihmiset vaativat yhä alkuperäisten nimien palauttamista paikoille, joissa ne on korvattu eksonyymeillä. Raportissa mainitaan rohkaisevana, että alkuperäisiä nimiä pyritään tallentamaan ja säilyttämään ja niiden käyttöä yleistetään sähköisessä ja painetussa mediassa. Paikannimiä tallentaminen, mikä lopulta kulminoituu paikannimisanakirjojen tuottamiseen, näyttää olevan askel oikeaan suuntaan Afrikan elpymisessä.

Pj. raportoi suullisesti, että vuoden 2007 jälkeen työryhmällä ei ole ollut kokouksia. Työryhmälle luodaan kuitenkin www-sivu (käyttöön 2009), johon kootaan meneillään olevista projekteista yhteenvedotiedot. Muista työryhmän kehittämistä projekteista keskustellaan www-sivulla.

Paikannimiohjeistot (*Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors*)

WP 29. Hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaoston edustaja esitti Toponymic Guidelinesien koordinaattorin (Isolde Hausner) raportin, johon sisältyi lyhyt selvitys maista, jotka ovat julkaisseet ja päivittäneet paikannimiohjeistonsa (39). Todettiin tarve luoda maille uusia malleja (esim. **Ruotsi** päivittänyt omansa sekä ruotsiksi että englanniksi, **Sveitsi** aikoo julkaista omansa englannin lisäksi kaikilla 4 kansallisella kielellään) ja maakohtaisia ad hoc -työryhmiä, joissa käsitellään paikannimiohjeistojen laatimista, paikannimiä koskevien periaatteiden luomista ja paikannimien korrektiin ääntämisen edistämistä.

WP 7. Yhdistyneen kuningaskunnan jaoston asiantuntija esitteli **Yhdistyneen kuningaskunnan** ja Pohjois-Irlannin uudistetun toponymisen ohjeiston, joka sisältää kielten (englanti, gaeli, wales, korni, skotti, iiri ja maahanmuuttajakielet) ja hallinnollisten alueiden ja niiden nimien lisäksi tietoa tietokannoista, sanastoista, lyhenteistä ja määritelmistä. Osa informaatiosta avautuu www-sivuilta ohjeiston hyperlinkeistä.

[WP 25](#). Pohjoismaiden jaoston edustaja (**Suomi**) raportoi Suomen toponymisen ohjeiston tuoreesta päivityksestä (versio 4.4., maaliskuu 2009), joka on luettavissa sivuilta <http://www.kotus.fi/index.phtml?l=en&s=510> ja <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/guidelineslink.htm> > Finland. Suurimmat muutokset koskevat kielijakaumaa ja kuntamuutoksia: vuoden 2009 alussa Suomessa yhteensä 99 kuntaa yhdistyi 32 kunnaksi. Tässä muutoksessa 73 nimeä lakkasi kunnannimenä mutta jäi paria poikkeusta lukuun ottamatta muuksi asutusnimeksi. Kuntien määrä väheni 348 kuntaan.

[WP 30](#). Hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaoston edustaja (**Itävalta**) esitteli Itävallan paikannimiohjeiston 6. laitoksen, joka on luettavissa sivuilla www.oeaw.ac.at/dinamlex/AKO/AKO_Toponymic_Guidelines.html ja <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/guidelineslink.htm> Ohjeisto sisältää mm. saksan kielen kirjoitusohjeet, jotka tulivat pakollisiksi Itävallan kouluissa vuonna 2008.

[WP 58](#). Pohjoismaiden jaoston edustaja (**Tanska**) esitteli päivitetyn version Tanskan paikannimiohjeistosta. Versio raportoi mm. Färsaarten ja Grönlannin hallinnollisten rakenteiden muutoksista: Färsaaren kuntien määrä väheni 34:stä 30:een, Grönlannin 18:sta 4:ään. Tanskan karttalaitoksen sivulta www.kms.dk on pääsy sekä nykyisiin että historiallisiin eri mittakaavaisiin karttoihin.

Tanskassa on noin 25 000 virallisesti hyväksyttyä, paikannimikomitean käsittelemää paikannimeä. Komitean sihteeristö sijaitsee Kööpenhaminan yliopiston nimistöntutkimusjaoksessa. Sen tehtäviin kuuluu jakaa tietoa Tanskan paikannimien kirjoitusasuista. Lista vahvistetuista paikannimien kirjoitusasuista on saatavilla vain PDF-muodossa sivulta <http://www.kms.dk/Landkortogtopografi/>. Interaktiivinen www-palvelu on tekeillä.

[WP 69](#). Lounais-Aasian (paitsi arabimaat) jaoston edustaja esitteli tulossa olevan, **Iranin** paikannimiä koskevan julkaisun *Comprehensive book of directions on toponymic guidelines for registration on maps and other processors*. Raportissa esitetään yksityiskohtia projektista.

[WP 93](#). Hollantia ja saksaa puhuvien maiden jaosto esitteli **Belgian** toponymisen ohjeiston. Raportissa annetaan tietoa Belgian virallisista kielistä, alueiden kielellisestä jaotuksesta ja Belgian paikannimiä sisältävistä lähteistä.

Muut paikannimiasiat

[WP 10](#). Arabiankielisten maiden jaosto (arabiankielinen raportti) raportoi **Egyptin** kulttuuriperinnön tallentamisesta GIS-järjestelmää apuna käyttäen.

[WP 46](#). Kiinan jaoston edustaja raportoi **Kiinan** kansallisen teknisen paikannimikomitean perustamisesta ja tehtävistä.

[WP 60](#). Ranskaa puhuvien maiden jaoston **kanadalaisen** edustajan kulttuuripainotteinen raportti käsitteli mm. paikkojen ”hengen” ja paikannimien yhteyksiä.

[WP 61](#). Arabiankielisten maiden jaoston (**Jordania**) arabiankielinen paperi käsitteli mm. sitä, miten alueiden miehitys ja tutkimusmatkat ovat vaikuttaneet paikkojen nimeämiseen.

[WP 68](#). Lounais-Aasian (paitsi arabimaat) jaoston **Iranin** edustaja raportoi historiallisten toponymien ja niiden tallentamisen merkityksestä. Iranissa on julkaistu ensimmäinen osa neliosaisesta historiallisten paikannimien ensyklopediasta.

[WP 78](#) ja [WP 85](#). UNGEGNin puheenjohtaja esitteli ICANNin (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) kaksi paperia, joissa internet-tunnusvaruudesta vastaava järjestö toivoo UNGEGNin apua ylimmän tason tunnuksiin liittyvissä kysymyksissä. Suunnitteilla on mm. ei-latinaisten merkkien sekä paikannimien soveltaminen tunnuksissa. Keskustelussa todettiin että varsinkin paikannimiin tunnusten osana liittyy ongelmia. Latinaistustyöryhmän virolainen pj. (WP 78) ja Australian edustaja (WP 85) lupautuivat yhteyshenkilöiksi ICANNiin päin.

[CRP 4](#). Itä-Afrikan jaoston kokoushuonopaperi esitteli **Kenian** pysyvän paikannimikomitean toimintarakenteen ja tehtävät. Tiivis tietopaketti listasi Kenian paikannimien standardointiin liittyvät erityispiirteet, haasteet ja ongelmat.

Kutsutut esitelmät (*Special Presentations*)

SALB-projekti (*Second Administrative Level Boundaries project*)

WHO:n edustaja kertoi [esitelmässään](#) YK:n toisen hallintotason (Suomessa läänijako) alueiden merkityksestä YK:n toiminnalle ja vastaavan tietokannan kehittämisestä erityisesti hallintoalueiden nimien näkökulmasta. YK haluaa hallintoalueet ja niiden viralliset nimet kattavasti osaksi paikkatietoinfrastruktuuriaan. Projekti vetosikin voimakkaasti kaikkiin jäsenmaihin, jotta ne luovuttaisivat tarvittavat tiedot projektin käyttöön.

Kaupungistumiseen ja osoitejärjestelmiin liittyvät ongelmat

UN-Habitatin (United Nations Human Settlements Programme) edustaja havainnollisti [esitelmässään](#) globaalin kaupungistumisen huikaa nopeutta ja väestön keskittymiseen liittyviä ongelmia. Urbaniväestön osuus on jo noin puolet koko maapallon asukkaista, mikä on omiaan johtamaan taajamien ylikansoittumiseen, kodittomuuteen, ympäristöperäisiin terveysongelmiin ja tartuntatautien lisääntymiseen, yhteisöjen eristäytymiseen, väkivaltaan ja rikollisuuteen sekä slummiutumiseen. Maapallon slummien väkiluku kasvaa noin 25 miljoonalla vuodessa ja saavuttaa 1,4 miljardin rajan vuoteen 2020 mennessä. Eräs slummien tunnusmerkki on virallisten tai ylipäätään minkäänlaisten katuosoitteiden ja paikannimien puute, mikä jo sinänsä vaikeuttaa merkittävästi mm. terveysavun välittämistä sitä tarvitseville. Nairobun laidalla oleva noin miljoonan asukkaan Kibera-slummi on maailman suurimpia slummeja. Koko kaupunginosassa on vain yksi virallinen nimi ja osoite, pelkkä *Kibera*.

”African Gaz” -projekti

Afrikan komission edustaja kertoi [esitelmässään](#) ”African Gaz” (työnimi) avoimen lähdekoodin tietokantahankkeesta, jonka tarkoituksena on tuottaa edullinen työkalu erityisesti Afrikan maiden paikannimien rekisteröintiä ja hallintaa varten. Tietokannan ja sen ylläpitosovelluksen voi räätälöidä kunkin maan erityistarpeisiin. Tietokantaan voi tallentaa tietoa nimityksestä kohteesta (mm. paikkatyypin, sijainnin), itse nimestä (mm. kirjoitusasu, ääntäminen) sekä metadataa. Afrikan talouskomissio myös avustaa Afrikan maita tietokantojen luomisessa. Esitelmä sisälsi sovelluksen arkkitehtuurin sekä käyttöliittymän toiminnallisuuden esittelyn.

Google Earth

Googlen edustaja kertoi Google Earth -sovelluksen sisältämän paikannimiaineiston hankinta- ja ylläpitotavoista. Sovelluksen nimistö perustuu vain harvoin virallisiin tai muuten luotettaviin lähteisiin; useimmiten se on saatu ilmaislähteistä, tai sitä tuotetaan Wiki-tekniikalla, hyödyntämällä sovelluksen käyttäjyhteisön asiantuntemusta (moderointi ”Trusted Users” -pohjalta). Käytäväkeskusteluissa Googlen paikannimien ”standardointikonsepti” asetettiin varsin kyseenalaiseksi, varsinkin kun otetaan huomioon Google Earthin nykymerkitys myös paikannimitietojen lähteenä.

YK:n paikannimitietokanta

UNEGNin sihteeristön edustaja [esitteli](#) UNGEGNin maailman paikannimien tietokantaa (UNEGN World Geographical Names Database), jota kehitetään parhaillaan. Tietokanta on monikielinen ja tukee eri kirjoitusjärjestelmiä. Ensimmäisessä vaiheessa tietokantaan tallennetaan maiden, pääkaupunkien ja muiden, yli 100 000 asukkaan kaupunkien nimet. Tietokantaan voidaan tallentaa myös audiotiedostot nimien omakielisestä ääntämisestä. Tiedot tulevat internetiin, ja niitä voi katsella joko karttapohjalla tai taulukossa esitettynä. Esitelmässä kuvattiin tarkemmin tietojen keruun organisointia ja edistymistä, sovelluksen toiminnallisuutta ja käyttöliittymää sekä kehittämisen jatkosuunnitelmia. **Suomi** (MML ja Kotus) on toimittanut tietokantaan tarvittavat tiedot audiotallenteet mukaan lukien.

EuroGeoNames: Partners & lessons learned

Hollannin- ja saksankielisten maiden jaoston edustaja, EuroGeoNames (EGN) -hankkeen koordinaattori [esitteli](#) eurooppalaista paikannimipalvelua (EGN Gazetteer Service) ja sen arkkitehtuuria. Web Feature Service (WFS) -tekniikkaan perustuva järjestelmä muodostuu keskuspalvelusta, joka vastaanottaa kyselyt, välittää ne edelleen kansallisille alipalveluille ja kokoaa hakutulokset yhdeksi GML-vastaussanomaksi. Endonyymiaineistot hallitaan siis kansallisilla palvelimilla, ja eksonyymejä varten on erillinen keskitetty tietokanta keskuspalvelun yhteydessä. Eksonyymit on kytketty vastaaviin endonyymeihin kansallisten pysyvien kohdetunnusten avulla.

Hankkeen jo päättyneen EU-rahoitteen vaiheen organisointi ja osallistujat (mm. **Suomi**/Maanmittauslaitos) olivat esillä, samoin EuroGeographicsin rooli palvelun hallinnoinnissa, jatkokehittämisessä ja laajentamisessa. Hankkeen ensimmäisen vaiheen jälkipuinnissa nostettiin esiin mm. isohkon kansainvä-

lisen hankkeen organisatoriset haasteet, eri osapuolien sitoutumisen välttämättömyys, projektin yhteydet muihin paikkatietoinfrastruktuurihankkeisiin (mm. INSPIRE), käyttötapausten kehittämisen merkitys käyttäjäryhmiä ja -sovellusalueita kartoitettaessa, ”kilpailevien”, ei-virallisiin aineistolähteisiin perustuvien ilmaisupalveluiden (mm. Google Earth, www.geonames.org) tuomat haasteet sekä eri maiden erilaisten paikkatyypiluokitusten harmonisointiin liittyvät ongelmat.

Afriikka-aiheinen essee- ja runokilpailu

Kokouksen kevennyksenä Task Team for African vetäjä [esitteli](#) UNGEGNin järjestämän Afriikka-aiheisten essee- ja runokilpailun ja julisti voittajan. Voittanut runo luettiin kokouksessa ja kaikki kilpailuun osallistuneet esseet ja runot on tarkoitus viedä UNGEGNin www-sivuille.

Valmistautuminen YK:n 10. paikannimikonferenssiin

[GEGN/25/6](#). Pj. Helen Kerfoot esitti YK:n 10. paikannimien standardointikonferenssin (vuonna 2012) alustavan agendan. Se on hyväksytty jo YK:n 9. paikannimikonferenssissa 2007 ja sellaisena auttaa asiantuntijoita kehittämään päätöslauselmaesityksiä tulevaa konferenssia varten.

Valmistautuminen UNGEGNin 26. kokoukseen

[GEGN/25/14](#). UNGEGNin pj. esitteli 26. kokouksen alustavan agendan, joka hyväksyttiin pienin muutoksin. Kokous on tarkoitus järjestää vuoden 2011 toisella neljänneksellä joko Genevessä tai Wienissä. Sekä kokouksen lyhentäminen nykyisestä että nykykäytännön jatkaminen saivat kannatusta. Seuraavassa kokouksessa pyritään keskittymään keskustelua vaativiin painopistealueisiin. Kaikkia papereita ei välttämättä esitetä suullisesti, eikä digitaalisena etukäteen saatavilla olevia papereita välttämättä monisteta kaikille osanottajille.

Kiitokset

Kokous esitti kiitoksensa erityisesti kokouksen puheenjohtajalle, varapuheenjohtajille ja sihteereille, työryhmien puheenjohtajille ja sihteereille, YK:n sihteeristön työvoimalle, konferenssipalveluille ja tulkeille sekä kutsuttujen esitelmien pitäjille.

Pohjoismaiden jaoston kokous

UNGEGNin Pohjoismaiden jaosto (Norden Division, ND) piti oman kokouksensa 8. toukokuuta YK:n Nairobien tiloissa. Esillä olivat mm.

- ND:n uudet www-sivut <http://nordendivision.nfi.ku.dk/> ja niiden ylläpito ja kehittäminen,
- ND:n jäsenmaiden digitaalisiin paikannimiaineistoihin liittyvien projektien esittely ND:n sivuilla,
- ND:n jäsenmaiden paikannimiohjeistojen (*Toponymic guidelines for map editors and other editors*) linkittäminen ND:n ja UNGEGNin sivuille,
- ND:n jäsenten YK-konferenssi- ja UNGEGN-kokouspapereiden vieminen ND:n sivuille,
- mahdollisuudet jäsenmaiden alkuperäis- ja vähemmistökielisten paikannimien internet-selauspalveluun, joka voisi perustua ND:n jäsenmaiden karttalaitosten paikannimiaineistoihin sekä vastaaviin INSPIRE-WFS-tietopalvelurajapintoihin niiden valmistuttua,
- ND:n seuraavan kokouksen aika ja paikka; ND pyrkii kokoontumaan syksyllä 2010, paikkavaihtoehtoina mainittiin Uppsala ja Oslo, ja myös yhteiskokouksesta UNGEGNin nimistötietokantatyöryhmän (Working Group on Toponymic Data Files and Gazetteers) kanssa on ollut puhetta.